

Fremsendes med mail til jur@nst.dk med CC til cberg@nst.dk senest den 25. nov.

Den 25. november 2013

Til Miljøministeriet
Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Vedrørende Fennovoima Ltd's evt. opførelse af et finsk kerne-kraftværk med en el-produktion på cirka 1.200 MW til Hanhikivi i Pyhäjoki.

Indledning

I henvendelser (mails) af 23. og 28. oktober 2013 har Miljøministeriet anmodet bl. a. Ren Energioplysning, REO, om at tage stilling til,

- om Danmark bør deltage i den kommende VVM-procedure for projektet vedrørende den 6. finske kernereaktor ved Pyhäjoki på den finske vestkyst,
- om REO ønsker at komme med kommentarer til programmet for VVM'en

Begge spørgsmål besvares med JA.

REO's kommentarer

I det fremsendte materiale indgår dokumentet: "*Program for vurdering af miljømæssige konsekvenser for et kernekraftværk*", udarbejdet af Fennovoima.

REO er fuldstændig enig i dette dokument's vurderinger.

I en VVM-procedure indgår bl. a. en vurdering af anlæggets virkning på

menneskers helbred, levestandard og velvære.

REO har den opfattelse, at der skal anlægges en bredere synsvinkel på disse forhold end den traditionelle, hvor kun den direkte virkning af et evt. udslip af radioaktive stoffer tages i betragtning.

REO mener, at der på grundlag af de nyeste internationale erkendelser vedrørende et

kernekræftværks virkning på mennesker i et stort område (principielt hele Jorden) bør indgå en omtale af to forhold:

1. skabelse af frygt som følge af massemediernes omtale af kernekraft som en risikofyldt teknologi.
2. myndighedernes mulige velmente forsøg på at "tage denne frygt alvorligt" ved at fastsætte grænseværdier, som er unødvendigt lave. Dette har den modsatte af den tilsigtede virkning, idet frygten styrkes.

Ad 1. Frygtens betydning

Der er internationalt en voksende forståelse af, at mennesker kan blive syge af **frygt for stråling**. Denne frygt har sit udspring i massemediernes reportage om virkelige og potentielle ulykker med kernekraft. En række strålingseksperter har i et brev til den japanske befolkning (sommeren 2013) skrevet, at **den mulige virkning af bestråling fra det ødelagte værk i Fukushima er meget lille sammenlignet med den stress og stigmatisering, som rammer beboerne i området.**

Gerry Thomas fra Imperial College, London, skriver:

"Det er vigtigt at forstå, at helbredsrisikoen af stråling fra Fukushima er meget lille og at overdreven bekymring over en mulig sundhedsskade kunne være meget værre en strålingen selv."

Mikhail Balonov fra Rusland, som arbejdede med at beskytte befolkningen mod stråling fra Tjernobyl, roser japanernes indsats for at rense området. Han tilføjer:

"Kun med åben oplysning om virkningerne (af stråling, REO) kan medier og det videnskabelige samfund skabe den tillid som er nødvendig for at forebygge negative socio-økonomiske virkninger grundet på ubegrundet uro og frygt."

Sammenfattende har de pågældende altså den opfattelse, at

- Overdreven bekymring over en mulig sundhedsskade kan være værre end virkningen af strålingen selv
- Kun med åben oplysning kan negative socio-økonomiske virkninger baseret på **ubegrundet uro og frygt** undgås.

http://www.world-nuclear-news.org/RS_Fear_and_Fukushima_0309131.html

Ad 2. Myndighedernes reaktion på den medieskabte frygt

Menneskers helbred, levestandard og velvære påvirkes også indirekte af de grænseværdier for radioaktivitet i fødevarer, som myndighederne fastsætter. For eksempel har de japanske myndigheder indført en grænse på radioaktivitet i fødevarer på 100 Bq/kg. (Efter ulykken i Tjernobyl i 1986 var den i Europa 300 Bq/kg). Realiteten er, at spisning af 200 gram fisk med denne koncentration af Cs-137, som er den dominerende komponent i udslip fra en reaktor, vil medføre en dosis af samme størrelsesorden som den man får ved spisning af en banan. (Bananer indeholder meget kalium og dermed det naturligt forekommende radioaktive stof K-40).

Hvis man ved indtag af Cs-137 skal opnå den dosis, som myndighederne har sat som mål for befolkningen i de forurenede områder omkring Fukushima, så skal man årligt indtage 100.000 Bq. Det svarer til 1000 kg fødevarer med 100 Bq/kg. En dosis på 1 mSv/år svarer til 25% af det, som en gennemsnitsdansk er årligt modtager fra naturlige og kunstige kilder. Beboere i visse områder af Jordan modtager op til 260 mSv/år fra naturlige kilder – hvert år. Derfor har ingen af de omtalte grænser (100 eller 300 Bq/kg) nogen rod i hensynet til borgernes sikkerhed. De er derfor med til at styrke frygten for stråling og er desuden skadelige for producenterne af fødevarer.

Forslag.

REO foreslår, at der i hvert land oprettes et oplysningsudvalg med tre medlemmer, som skal have indgående kendskab til nukleare anlæg samt ioniserende stråling og dens virkning. Borgere skal kunne indsende klager til dette udvalg, såfremt de finder oplysninger i medierne eller fra anden side ukorrekt, ufuldstændig og/eller vildledende. Udvalget skal kunne idømme kilden til disse oplysninger en bøde på mellem 500 og 10.000 euro, som indgår i en fond. Enhver organisation i EU kan ansøge fonden om støtte til oplysningsarbejde i forbindelse med kernekraft og ioniserende stråling. Et revisionsfirma fører kontrol med midlernes rette anvendelse.

Faglige tvister afgøres af UNSCEAR (United Nations Scientific Committee on the effects of Atomic Radiations).

Lyngby, den 24. November 2013. Bertel Lohmann Andersen